

Posudek diplomové práce

Bc. Samra Kovač: *Slika žene u romanu Jasmine Musabegović Skretnice (Obraz ženy v románu Jasminy Musabegović Skretnice)*, Praha 2024, 60 str.

Jako oponentovi mi byla předložena uvedená diplomová práce, jejímž předmětem je analýza románu *Skretnice* bosenská spisovatelky Jasminy Musabegović. Práce je psána v bosenském jazyce. Citáty z česky vydané odborné literatury jsou autorkou přeloženy do bosensštiny a v poznámce pod čarou uvedeny v českém znění.

Autorka si klade za cíl popsat postavení ženy v uvedeném románu, její vnitřní svět, psychologický profil, intimní prožívání, ale i vztah k vnějšímu světu a patriarchálnímu prostředí Bosny v období před a v průběhu druhé světové války, a to především z pohledu genderové perspektivy.

V úvodu autorka představuje bosenskou spisovatelku Jasminu Musabegović krátkým medailónem, který však bohužel trochu předčasně končí napsáním románu *Skretnice* v roce 1986. Možná by bylo dobré tento medailón dokončit, když jde o autorku, jejíž tvorba a životní dráha se již uzavřela (zemřela 7. 5. 2023), a zejména pak zmínit, že *Skretnice* jsou první částí trilogie, na niž navazují další dva romány – *Most* (1994) a *Žene, glasovi* (2005), v nichž osudy hlavní hrdinky, respektive jejich dětí pokračují. Volba autorky práce analyzovat samostatně pouze první román trilogie je legitimní, nicméně o existenci dalších dvou se měla alespoň zmínit. (Škoda, že nezahrnula do analýzy i ty, neboť mohla konfrontovat vývoj dalších postav, zejména Nizamy, mladší dcery hlavní hrdinky, a nastínit, zda v nich došlo k nějakému posunu v pohledu na obraz ženy oproti prvnímu románu trilogie.)

Ve druhé kapitole autorka podává krátkou charakteristiku novodobé, respektive současné bosenské prózy, zejména pak románu. Vymezuje ji časově, žánrově, esteticky, z hlediska vztahu k historii, vypravěčských postupů atd. Opírá se při tom o citáty relevantních bosenských literárních kritiků a historiků. Na straně 8 pokládám za poněkud zavádějící formulaci „Socijalistički realizam se smatra kao antirealistički pokret koji je trajao do kraja sedamdesetih godina XX. stoljeća“, neboť o socialistickém realismu v literatuře bývalé Jugoslávie můžeme hovořit spíše jen okrajově, a to bezprostředně po druhé světové válce, přibližně v letech 1945 – 1952, naopak od poloviny 50. let hovoříme spíše o „druhé moderně“, což autorka sama následně potvrzuje v témže odstavci citátem Radovana Vučkoviće.

Ve třetí kapitole se autorka zaměřuje na fenomén ženské literatury a uvádí základní milníky přístupu k ženským autorkám a jejich tvorbě od 60. let 20. století do současnosti, převážně prostřednictvím parafrází hlavních myšlenek citovaných z díla Pam Morris *Literatura a Feminismus*. Obecný trend, který se objevil nejprve v západních literaturách a literární kritice následně autorka konkretizuje na situaci ženské literární tvorby v Bosně a

Hercegovině, kde tento fenomén pod vlivem západní literatury sílí již v sedmdesátých letech a plně se projevuje v letech osmdesátých.

Zatímco čtvrtá kapitola krátce popisuje postavení žen v socialistické Jugoslávii a tamní ohlas feministického hnutí, pátá kapitola se věnuje feminismu a jeho vývoji obecně, přičemž v jejím závěru autorka vysvětluje pojmy specifické pro feministický přístup k interpretaci literárního díla, jako např. gynokritika, gynesys, atd.

Následující části práce jsou věnovány již samotné analýze románu *Skretnice*. Nejprve nás autorka v kapitole 8 seznamuje s dějem a jednotlivými motivy románu, přičemž se často opírá o postřehy různých literárních kritiků, které důsledně cituje či parafrázuje. Tato část působí poněkud nesourodě, jako jakási koláž různorodých postřehů z různých úhlů pohledu a do různé hloubky, po nichž se autorka zase vrací k fabuli románu. Domnívám se, že bylo možné tuto kapitolu uspořádat přehledněji, např. nejprve stručně popsat děj a pak podrobněji rozebírat jednotlivé motivy. Postřehy jednotlivých kritiků, citované ze sekundární literatury, bylo možné mezi sebou konfrontovat a následně okomentovat, případně s nimi polemizovat.

Za zdařilejší pokládám následující kapitoly, kde autorka zasazuje román do kontextu bosenského psychologického románu a pak se již věnuje samotnému obrazu ženy, zejména hlavní hrdinky Fatimy. Jen okrajově je v práci zmíněna její kamarádka Dženeta, která představuje určitý protipól Fatimy z hlediska odlišné volby svého osudu.

Přínosná je např. kapitola 9.2 pojednávající o zasazení románu *Skretnice* do bosenského kulturního kontextu. Za přehledně zpracované pokládám pasáže o hledání vlastní identity, roli mateřství, psychologickém obrazu hlavní hrdinky a prožívání její intimity.

Z formálního hlediska práce bohužel obsahuje nezanedbatelné množství překlepů, a to dokonce v českém abstraktu, ale i v bosenském textu. Větší péče měla být nepochybně věnována korektuře.

Přes uvedené výhrady ale konstatuji, že diplomová práce naplnila vytčené cíle a prokázala dobrou obeznámenost autorky s relevantní odbornou literaturou.

Vzhledem k výše uvedenému dle mého názoru **předložená práce splňuje nároky kladené na diplomovou práci, a proto ji doporučuji k obhajobě. Navrhuji hodnocení známkou velmi dobře s případným přihlédnutím k průběhu obhajoby.**

V Praze, 6. 6. 2024

Mgr. Karel Jirásek, Ph.D.